

Danmarks Apotekerforening

15. september 2009

Analyse

Børn og unges forbrug af receptmedicin 2008

af Henriette Engel Hansen og Per Nielsen

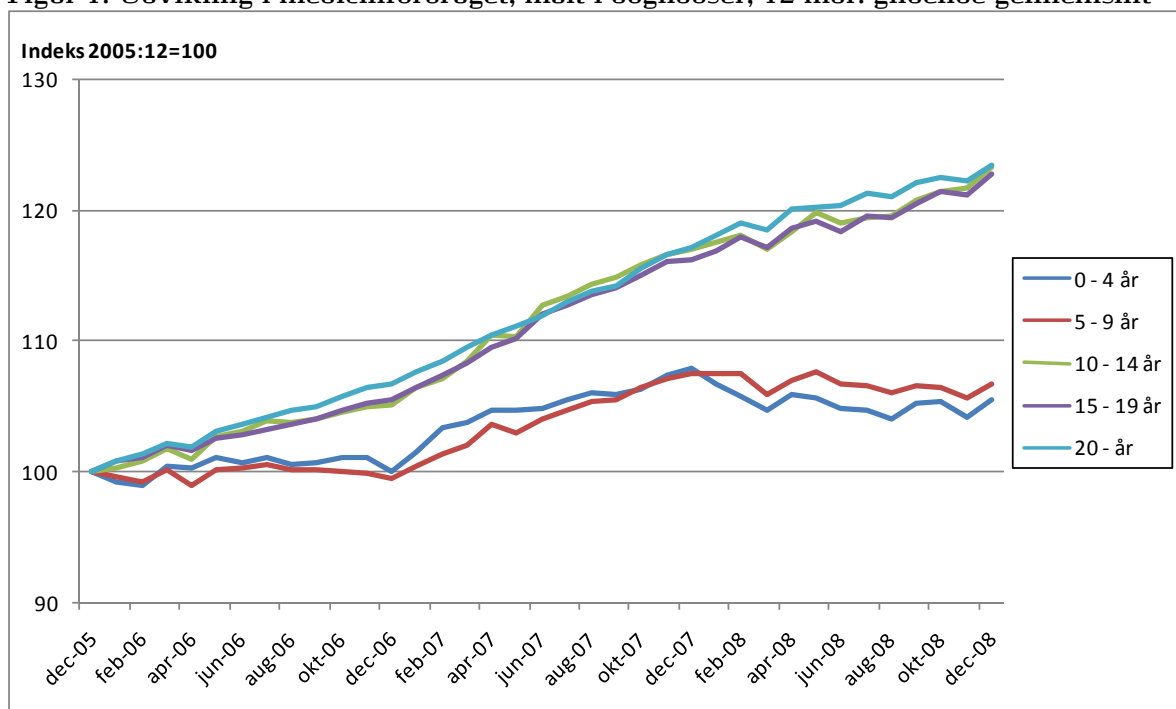
I 2008 steg børns forbrug af medicin købt på recept med 1,6 %, hvilket er betydelig mindre end tidligere års vækst og mindre end stigningen i voksnes og unges medicinforbrug, der var ca. 5,5 %. Særligt forbruget af psykostimulerende midler samt midler mod eksem steg blandt de 0-14-årige børn i 2008, mens børns forbrug af antibiotika og midler mod astma faldt betydeligt. Blandt de 15-19-årige unge var det især forbruget af antidepressive midler, psykostimulerende midler, p-piller samt midler mod eksem, der steg i 2008.

Børns mest brugte medicin var i 2008 astmamedicin, som udgjorde knap 30 procent af børns medicinforbrug målt i døgndoser. I alt ca. 106.000 børn var i 2008 i behandling med astmamidler. Det er 8.000 færre end året før. Antibiotika udgjorde 8 procent af børns medicinforbrug. 271.000 børn blev behandlet med antibiotika i løbet af 2008. Det er 31.000 færre end året før. Psykostimulerende midler til behandling af bl.a. ADHD udgjorde cirka 10 procent af børns medicinforbrug og steg med 56 procent i 2008. I alt 7.600 børn var i behandling med disse midler i 2008, hvilket er 1.800 flere end året før. De samlede udgifter til al receptpligtig medicin til børn udgjorde i 2008 375 mio. kr.

Unge mest brugte medicin var i 2008 p-piller, som udgjorde knap 57 % af unges medicinforbrug målt i døgndoser. I alt ca. 93.000 unge brugte i 2008 p-piller. Det er ca. 2.400 flere end sidste år. De unge forbruger derudover særlig astmamidler og antidepressive midler begge svarende til ca. 5 % af unges samlede medicinforbrug. I 2008 udgjorde de samlede udgifter til al receptpligtig medicin til unge 282 mio. kr.

1. Udvikling i børn og unges medicinforbrug

Figur 1: Udvikling i medicinforbruget, målt i døgndoser, 12 mdr. glidende gennemsnit

Kilde: Lægemiddelstyrelsen og Apotekerforeningens beregninger.

Stigningen i medicinforbruget blandt børn under 15 år i 2008 dækker over, at forbruget af medicin til børn i alderen 0-4 år samt 5-9 år faldt i 2008, mens forbruget af medicin til børn i alderen 10-14 år steg. Stigningen i forbruget af medicin til børn i alderen 10-14 år følger i 2008 udviklingen i forbruget af medicin til unge i alderen 15-19 år samt voksne jf. figur 1.

Forbruget af medicin til børn under 10 år var relativt konstant i 2006 for derefter at stige med omkring 8 % i 2007. I 2008 faldt forbruget af medicin til børn under 10 år ganske svagt. Børn i alderen 10-14 år fulgte derimod meget samme udvikling i forbruget af medicin som unge i alderen 15-19 år med forbrugsstigninger i 2006 på omkring 5 % samt forbrugsstigninger i 2007 på godt 10 %. I 2008 steg forbruget af medicin til de 10-14-årige og de 15-19-årige med omkring 5 % lige som i 2006.

Tabel 1: Aldersfordelt stigning i medicinforbrug købt på recept på apoteket målt i døgndoser, ddd.

Aldersgruppe	2006	2007	2008
Børn, 0 - 4 år	0,1 %	7,9 %	-2,2 %
Børn, 5 - 9 år	-0,5 %	8,0 %	-0,7 %
Børn, 10 - 14 år	5,0 %	11,5 %	5,3 %
Unge, 15 - 19 år	5,5 %	10,2 %	5,6 %
Voksne, 20 - år	6,7 %	9,7 %	5,4 %
I alt	6,6 %	9,7 %	5,4 %
Børn 0-14 år	2,1 %	9,5 %	1,6 %

Note: Lægemidler købt på recept på apoteket fordelt efter alderen på købstidspunktet.

Kilde: Lægemiddelstyrelsen og Apotekerforeningens beregninger.

2. Lægemidler, der bruges af børn (0-14 år)

2.1 Børns medicinforbrug 2008

Tabel 2: Børns forbrug af medicin købt på recept i 2008 samt ændring i forhold til 2007.

ATC-kode	Lægemiddelgruppe	Forbrug, ddd	Andel af samlet forbrug	Absolut ændring, ddd	Stigning i pct.	Antal børn i behandling
R03	Midler mod astma	8.711.353	29,4 %	-460.161	-5,0 %	106.365
D07	Midler mod eksem	4.269.385	14,4 %	142.925	3,5 %	85.329
N06BA	Psykostimulerende midler	2.889.630	9,7 %	1.034.014	55,7 %	7.594
J01	Antibiotika	2.438.535	8,2 %	-313.116	-11,4 %	271.398
R06	Midler mod allergi	1.861.517	6,3 %	-5.200	-0,3 %	38.401
G03A	P-piller	1.181.840	4,0 %	38.844	3,4 %	6.428
N06A	Antidepressive midler	392.218	1,3 %	36.696	10,3 %	1.467
Øvrige		7.907.279	26,7 %	6.996	0,1 %	-
Total		29.651.757	100 %	480.998	1,6 %	-

Note: Forbrug af medicin købt på recept til børn, der var 0-14 år på købstidspunktet. Tallene kan afvige lidt fra medstat.dk bl.a. som følge af mindre forskelle i metoden til aldersfordeling.

Kilde: Apotekerforeningen og Lægemiddelstyrelsen på baggrund af apotekernes udlevering.

Børns mest anvendte medicin var i 2008 midler mod astma, både i form af forebyggende og akutte astmapræparater jf. afsnit 4. Børn i alderen 0-14 år forbrugte 8,7 mio. døgndoser astmamidler i 2008 svarende til ca. 30 % af børns samlede forbrug af medicin målt i døgndoser i 2008. I alt ca. 106.000 børn var i 2008 i behandling med astmamidler.

De næstmest brugte lægemidler til børn i 2008 var midler mod eksem mv. i form af kortikosteroider mv. Børn havde i 2008 et samlet forbrug på 4,3 mio. døgndoser af midler mod eksem – svarende til ca. 14 % af børns samlede medicinforbrug i 2008.

På de næste pladser kommer børns forbrug af psykostimulerende midler samt af antibiotika på henholdsvis 2,9 mio. døgndoser og 2,4 mio. døgndoser. 271.000 børn var i løbet af 2008 i behandling med antibiotika som f.eks. penicillin.

2.2 De største ændringer i børns medicinforbrug fra 2007 til 2008

De største ændringer i børns lægemiddelforbrug fra 2007 til 2008 findes for de psykostimulerende midler, der er steget med ca. 56 % svarende til ca. 1 mio. døgndoser. Det er således primært stigningen i forbruget heraf, der er årsag til den samlede lille stigning i børns medicinforbrug jf. tabel 3. Cirka 1.800 flere børn i alderen 0-14 år er kommet i behandling for lidelser som ADHD i 2008 i forhold til i 2007.

Omvendt skyldes den mindre forbrugsstigning sammenlignet med 2007 især et fald i forbruget af midler mod astma samt antibiotika på henholdsvis 460.000 døgndoser og 313.000 døgndoser.

Stigningen i forbruget af midler mod eksem skyldes særlig en stigning i forbruget af middelstærke midler mod eksem (D07AB). Forbruget heraf steg med ca. 128.000 døgndoser fra 2007 til 2008.

Det faldende forbrug af antibiotika skyldes især et fald i forbruget af penicillin (J01CE og J01CA) på ca. 12 % - svarende til et fald på ca. 234.000 døgndoser i 2008.

Tabel 3: Børns forbrug af medicin købt på recept – største absolutte ændringer i 2008 målt i døgndoser, ddd.

ATC-kode	Lægemiddelgruppe	Absolut ændring, ddd	Ændring i pct.
N06	Psykostimulerende midler, antidepressive midler mv.	1.071.152	48,4 %
	<i>N06B - Psykostimulerende midler</i>	<i>1.034.014</i>	<i>55,7 %</i>
D07	Midler mod eksem	142.925	3,5 %
H01	Hypofysehormoner	-123.103	-20,0 %
J01	Antibiotika	-313.116	-11,4 %
R03	Midler mod astma	-460.161	-5,0 %
Øvrige		163.301	1,6 %
Samlet ændring		480.998	1,6 %

Kilde: Lægemiddelstyrelsen og Apotekerforeningens beregninger.

Det faldende forbrug af hypofysehormoner skyldes især et fald i forbruget af H01BA (vasopressin og analoger), der består af lægemidler til behandling af ufrivillig vandlødning. Forbruget af H01BA faldt i 2008 med ca. 123.000 døgndoser i forhold til 2007.

3. Lægemidler, der bruges af unge (15-19 år)

3.1 Unges medicinforbrug 2008

Unge i alderen 15-19 år brugte i 2008 i alt 27,3 mio. døgndoser p-piller – svarende til ca. 57 % af de unges samlede forbrug af receptpligtig medicin i 2008. I alt ca. 93.000 unge brugte i løbet af 2008 p-piller.

De unge har haft et forbrug af midler mod astma samt antidepressive midler i 2008 på hver ca. 2,4 mio. døgndoser, hvilket svarer til ca. 5 % af de unges medicinforbrug.

Tabel 4: Unges forbrug af medicin købt på recept i 2008 samt ændring i forhold til 2007.

ATC-kode	Lægemiddelgruppe	Forbrug, ddd	Andel af samlet forbrug	Absolut ændring, ddd	Stigning i pct.	Antal unge i behandling
G03A	P-piller	27.334.740	56,7 %	972.143	3,7 %	93.486
R03	Midler mod astma	2.434.363	5,1 %	-36.527	-1,5 %	17.834
N06A	Antidepressive midler	2.427.967	5,0 %	355.406	17,1 %	8.958
J01	Antibiotika	1.937.652	4,0 %	10.733	0,6 %	98.476
D07	Midler mod eksem	1.815.560	3,8 %	120.825	7,1 %	28.172
R06	Midler mod allergi	1.401.816	2,9 %	82.789	6,3 %	18.313
N06BA	Psykostimulerende midler	1.201.160	2,5 %	570.843	90,6 %	3.078
Øvrige		9.626.066	20,0 %	489.555	5,4 %	-
Total		48.179.325	100 %	2.565.767	5,6 %	-

Kilde: Lægemiddelstyrelsen og Apotekerforeningens beregninger.

I løbet af 2008 var flest unge i behandling med antibiotika – ca. 98.000 unge. Forbruget af antibiotika var 1,9 mio. døgndoser, hvilket udgjorde ca. 4 % af de unges samlede forbrug af receptpligtigt medicin i 2008.

3.2 De største ændringer i unges medicinforbrug fra 2007 til 2008

Tabel 5: Unges forbrug af medicin købt på recept – største absolutte ændringer i 2008 målt i døgndoser, ddd.

ATC-kode	Lægemiddelgruppe	Absolut ændring, ddd	Ændring i pct.
G03	Kønshormoner	1.036.261	3,7 %
	<i>G03A - P-piller</i>	<i>972.143</i>	<i>3,7 %</i>
N06	Psykostimulerende midler, antidepressive midler mv.	925.637	34,2 %
	<i>N06B - Psykostimulerende midler</i>	<i>570.843</i>	<i>90,6 %</i>
	<i>N06A - Antidepressive midler</i>	<i>355.406</i>	<i>17,1 %</i>
D07	Midler mod eksem	120.825	7,1 %
Øvrige		483.043	3,6 %
Samlet ændring		2.565.767	5,6 %

Kilde: Lægemiddelstyrelsen og Apotekerforeningens beregninger.

Absolut set er de unges forbrug af p-piller steget mest med ca. 1 mio. døgndoser. Denne absolutte stigning svarer dog kun til en procentvis stigning blandt de unge på ca. 4 %.

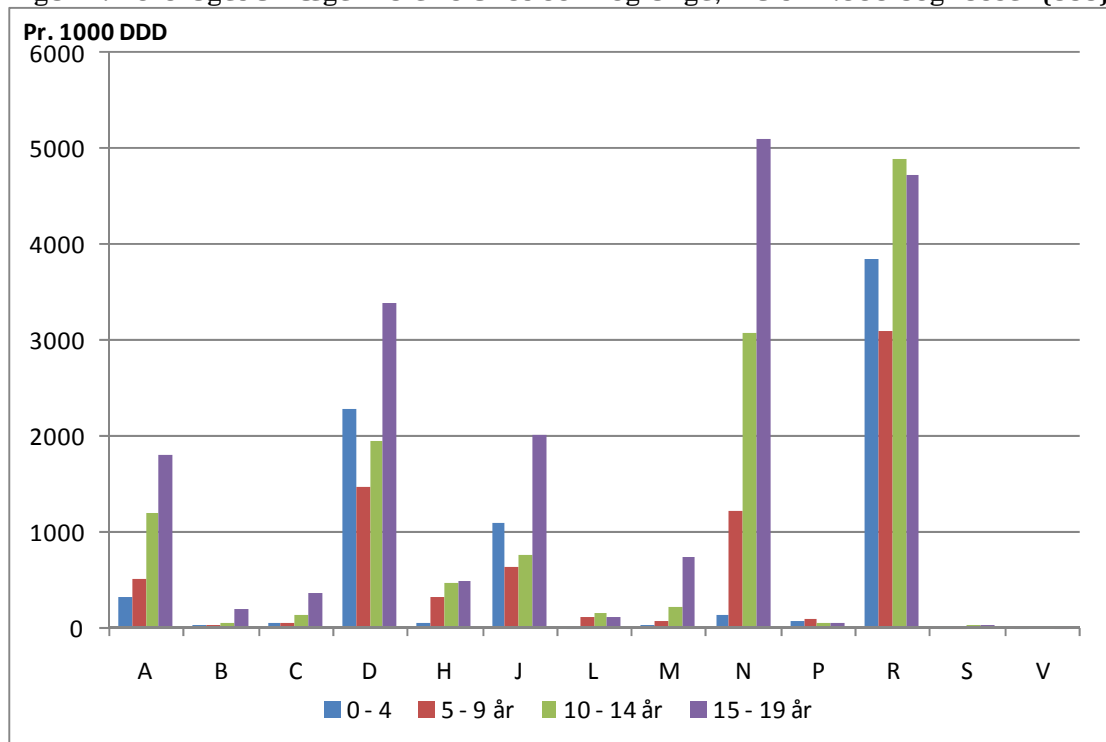
De næststørste stigninger i unges forbrug af lægemidler ses for psykostimulerende midler samt antidepressive midler. De unges forbrug af psykostimulerende midler er steget ca. 91 % fra 2007 til 2008 svarende til et forbrug i 2008, der er ca. 571.000 døgndoser større end forbruget i 2007. Forbruget af antidepressive midler er steget med i alt ca. 355.000 døgndoser svarende til en forbrugsstigning på ca. 17 %.

De unge har ligesom børnene oplevet en stigning i forbruget af midler mod eksem på ca. 7 % – svarende til en stigning på ca. 121.000 døgndoser.

Der har blandt de unge ikke været større fald i medicinforbruget af forskellige lægemiddelgrupper, hvilket blandt andet også afspejles i de unges større vækst i det samlede medicinforbrug i forhold til børnene.

4. Forbrugsfordeling på hovedgrupper af lægemidler hos børn og unge

Figur 2: Forbruget af lægemidler blandt børn og unge, målt i 1.000 døgndoser (ddd), 2008

Note: Ekskl. ATC-gruppe G kønshormoner mv., herunder p-piller.

Kilde: Lægemiddelstyrelsen og Apotekerforeningens beregninger.

Forbruget af lægemidler blandt børn og unge er størst inden for ATC-gruppe R, lægemidler til åndedrætsorganer, N, lægemidler til nervesystemet, D, hudmidler samt J, systemiske lægemidler mod infektionssygdomme. Derudover er der et særlig stort forbrug af lægemidler inden for ATC-gruppe G, kønshormoner mv., for aldersgrupperne over 15 år. Indtegning af ATC-gruppe G i figur 2 er udeladt, da forbruget af ATC-gruppe G for de 15-19-årige er så stort, at figuren bliver domineret af dette forbrug. De 15-19-årige havde i 2008 et forbrug på 29,2 mio. døgndoser af ATC-gruppe G, hvoraf 94 % af forbruget var p-piller.

I det følgende undersøges, hvilke lægemiddelstofgrupper (ATC-4 niveau), der særlig påvirker forbruget i de fire ovenfor nævnte hovedgrupper med undtagelse af ATC-gruppe G.

4.1 Lægemidler til åndedrætsorganer - R

Undersøges forbruget af lægemidler til åndedrætsorganer i 2008 nærmere ses, at de 0-19-årige tilsammen primært forbrugte R03BA, R03AC, R01AD og R06AX. I alt ca. 75 % af det samlede forbrug af ATC-gruppe R udgøres af disse fire stofgrupper i 2008.

Der er særlig et stort forbrug af astmamidlerne R03BA (f. eks. Spirocort (budesonid)) og R03AC (f. eks. Ventoline (salbutamol)), jf. tabel 6. Lægemiddelstofgruppen R03BA bruges til forebyggende behandling af astma, mens R03AC bruges til akutte astmasymptomer. Det er særlig børn i alderen 0-14 år, der har et stort forbrug af disse inhalationsmidler til obstruktive luftvejssygdomme (R03). I alt 60 % af børns forbrug af medicin til åndedrætsorganer (R) udgøres af R03BA og R03AC, mod 35 % af de unges forbrug af lægemidler til åndedrætsorganer.

Tabel 6: De fire lægemiddelstofgrupper med størst forbrug af ATC-gruppe R i 2008 målt i døgndoser, ddd.

ATC-kode	Lægemiddelgruppe	0-19 år		0-14 år		15-19 år	
		døgndoser	%	døgndoser	%	døgndoser	%
R03BA	Midler til forebyggende behandling af astma	4.558.791	28 %	3.869.117	33 %	689.674	15 %
R03AC	Midler til akutte astmasymptomer	4.202.620	25 %	3.238.621	27 %	963.999	20 %
R01AD	Kortikosteroider til nasal brug	1.881.959	11 %	1.113.613	9 %	768.346	16 %
R06AX	Allergimedien	1.760.568	11 %	954.883	8 %	805.685	17 %
I alt		12.403.938	75 %	9.176.234	77 %	3.227.704	68 %
Samlet forbrug af R		16.566.244	100 %	11.844.748	100 %	4.721.496	100 %

Kilde: Lægemiddelstyrelsen og Apotekerforeningens beregninger.

4.2 Lægemidler til nervesystemet – N

Børn og unges forbrug af lægemidler til nervesystemet domineres på ATC-4 niveau særlig af et forbrug af N06BA, N06AB, N03AX og N03AF. I alt ca. 81 % af det samlede forbrug af ATC-gruppe N udgøres af disse fire stofgrupper.

Tabel 7: De fire lægemiddelstofgrupper med størst forbrug af ATC-gruppe N i 2008 målt i døgndoser, ddd.

ATC-kode	Lægemiddelgruppe	0-19 år		0-14 år		15-19 år	
		døgndoser	%	døgndoser	%	døgndoser	%
N06BA	Psykostimulerende midler	4.090.790	43 %	2.889.630	66 %	1.201.160	24 %
N06AB	Antidepressive midler	2.495.761	26 %	370.749	8 %	2.125.013	42 %
N03AX	Midler mod epilepsi	784.789	8 %	361.589	8 %	423.199	8 %
N03AF	Midler mod epilepsi	357.478	4 %	218.465	5 %	139.014	3 %
I alt		7.728.818	81 %	3.840.432	87 %	3.888.385	76 %
Samlet forbrug af N		9.506.796	100 %	4.411.071	100 %	5.095.724	100 %

Kilde: Lægemiddelstyrelsen og Apotekerforeningens beregninger.

Lægemiddelstofgruppen N06BA (f. eks. Ritalin (methylphenidat)) udgør 43 % af børn og unges samlede forbrug af lægemidler til nervesystemet. N06BA hører til gruppen af psykostimulerende midler og omfatter bl.a. lægemidler til behandling af ADHD. Det er især de 0-14 årige, der i 2008 havde et forbrug på 2,9 mio. døgndoser af N06BA - svarende til 66 % af de 0-14 årige samlede forbrug af lægemidler til nervesystemet.

Det næststørste forbrug af lægemidler til nervesystemet udgøres af lægemiddelstofgruppen N06AB SSRI-præparater (f. eks. Cipramil (citalopram)), der omfatter antidepressive lægemidler. Det er særlig de 15-19 årige, der bruger denne type lægemidler svarende til et forbrug på 2,1 mio. døgndoser i 2008.

Endvidere består en del af børn og unges forbrug af medicin til nervesystemet i 2008 af medicin til behandling af epilepsi (N03AX og N03AF). Lægemidler til behandling af epilepsi er bl.a. Lamictal (lamotrigin) og Trileptal (oxcarbazepin).

4.3 Hudmidler – D

Forbruget af hudmidler for børn og unge udgøres især af forbruget af midler mod eksem D07, herunder særlig lægemidler med middelstærk (D07AB) og stærk (D07AC) virkning. De nævnte midler mod eksem udgør ca. 49 % af børn og unges samlede forbrug af hudmidler. Lægemidler til behandling af eksem er bl.a. Locoid (hydrocortisonbutyrat) og Elocon (mometason). Derudover er der et relativt stort forbrug af lægemidler mod svamp til udvortes brug (D01AC – eks. Brentan (miconazol)). Endvidere ses, at 87 % af forbruget af midler mod akne til systemisk brug (D10BA – eks. Accutin (isotretinoin)) udgøres af de 15-19 årige - svarende til ca. 508.000 døgndoser i 2008.

Tabel 8: De fire lægemiddelstofgrupper med størst forbrug af ATC-gruppe D i 2008 målt i døgndoser, ddd.

ATC-kode	Lægemiddelgruppe	0-19 år		0-14 år		15-19 år	
		ddd	%	ddd	%	ddd	%
D07AB	Midler mod eksem (middelstærk virk.)	2.714.550	30 %	2.117.425	37 %	597.125	18 %
D01AC	Midler mod svamp	2.157.485	24 %	1.212.130	21 %	945.355	28 %
D07AC	Midler mod eksem (stærk virk.)	1.690.830	19 %	954.860	17 %	735.970	22 %
D10BA	Midler mod akne (systemisk brug)	580.501	6 %	72.946	1 %	507.556	15 %
I alt		7.143.366	79 %	4.357.361	77 %	2.786.006	82 %
Samlet forbrug af D		9.078.464	100 %	5.686.974	100 %	3.391.489	100 %

Kilde: Lægemiddelstyrelsen og Apotekerforeningens beregninger.

4.4 Systemiske lægemidler mod infektionssygdomme – J

Omkring 72 % af børn og unges samlede forbrug af medicin i ATC-gruppe J udgøres af tre stofgrupper indeholdende antibakterielle lægemidler til systemisk brug (J01CE, J01CA og J01AA). 56 % af børn og unges samlede forbrug af systemiske lægemidler mod infektionssygdomme er penicillin (J01CA og J01CE). Penicilliner er bl.a. Primcillin (phenoxy-methylpenicillin) og Benzylpenicillin (benzylpenicillin).

Tabel 9: De tre lægemiddelstofgrupper med størst forbrug af ATC-gruppe J i 2008 målt i døgndoser, ddd.

ATC-kode	Lægemiddelgruppe	0-19 år		0-14 år		15-19 år	
		ddd	%	ddd	%	ddd	%
J01CE	Antibiotika (penicillin)	1.459.638	33 %	925.395	37 %	534.243	27 %
J01CA	Antibiotika (penicillin)	1.051.427	23 %	849.119	34 %	202.308	10 %
J01AA	Antibiotika (tetracykliner)	712.780	16 %	105.169	4 %	607.611	30 %
I alt		3.223.844	72 %	1.879.683	76 %	1.344.161	67 %
Samlet forbrug af J		4.479.251	100 %	2.471.349	100 %	2.007.903	100 %

Kilde: Lægemiddelstyrelsen og Apotekerforeningens beregninger.

Endvidere har de unge i alderen 15-19 år et ikke ubetydeligt forbrug af tetracykliner (J01AA), der bl.a. bruges til behandling af akne. De unge i alderen 15-19 år havde i 2008 et forbrug på ca. 608.000 døgndoser af J01AA svarende til ca. 30 % af deres samlede forbrug af systemiske lægemidler mod infektionssygdomme (J).